

Oponent: Mgr. Richard Biegel

Posudek oponenta:

Autorka si za téma své bakalářské práce zvolila zajímavou a dosud v takovémto souhrnu nezpracovanou problematiku pražských nemocničních kaplí od konce 18. do počátku 20. století. Takto vymezené „dlouhé“ 19. století je obdobím hlubokých proměn společnosti i její architektury, která se musí vyrovnávat jak s proměnlivou společenskou situací, tak se zcela novými architektonickými úlohami. Téma nemocničních kaplí přitom stojí na určitém rozhraní mezi „tradiční“ sakrální funkcí a jejím „moderním“ zapojením do provozu a podoby nových sociálních ústavů. Jeho volbu i vymezení lze proto značit za šťastné a vhodné pro práci daného rozsahu.

Struktura práce je přehledná a logická. Po úvodu, kde je téma charakterizováno a vymezeno, následují stručné kapitoly o dějinách pražských špitálů (avšak nikoli také českých, jak je v názvu anoncováno) do konce 18. století, o proměnách sociálních ústavů v období osvíceneckých reforem a o obecné situaci církve ve zkoumaném období. Hlavní část práce tvoří kapitoly o jednotlivých nemocničních kaplích, rozdělených do čtyř oddílů (klasicismus, ranný historismus, pozdní historismus a konec 19. století) a doplněných statí o jejich malířské a sochařské výzdobě. Po nich následuje závěr, seznam literatury a pramenů a pět obrazových příloh. Vnitřní struktura kapitol je o něco složitější a v některých případech méně přehledná. Je zjevné, že nad přísným členěním zde zvítězilo hledisko plynulosti textu, které často významově propojuje i první a poslední odstavce následných kapitol. V některých případech pak tato snaha vede k promíchání tématicky rozdílných problematik (viz nepříliš logické zařazení charakterem úvodní kapitoly o Provinčním sněmu do sledu architektonických rozborů jednotlivých kaplí).

Úvodní kapitoly charakterizující obecnou a uměleckou situaci jsou napsány svižně a výstižně. Je škoda, že některé dobře formulované obecné otázky nebyly nakonec zodpovězeny. Zdařilé je uvedení problematiky do kontextu dobových architektonicko-stylových problémů, jak jsou nastíněny v současné aktuální umělecko-historické literatuře. Interpretace názorů jednotlivých badatelů (Horyna, Petrasová) je jasná a nezkrslující, přičemž jejich stanoviska jsou vhodně zakomponována do plynulého textu. Popisy a rozborů architektury jednotlivých kaplí jsou většinou formulovány jasně a pregnančně. Velmi přehledné jsou i popisy jejich dochované umělecké výzdoby. V této souvislosti je škoda, že se autorka nezabývala hlouběji ikonografií kaplí, která může být vzhledem k nemocničnímu prostředí specifická a která může představovat určitou kontinuitu se špitálními kaplemi období renesance a baroka. Stejně tak lze litovat malého rozsahu a nepříliš velké reprodukční kvality obrazové přílohy, která by mohla nastíněné teze vysvětlit a podpořit.

Jak bylo řečeno, zvolené téma není dosud takto souhrnně zpracováno. Tento fakt pochopitelně přináší potenciální nedostatek literatury k jednotlivým objektům. I při zohlednění této skutečnosti je však bohužel nutno konstatovat, že práce s umělecko-historickou literaturou je ve zpracovaných heslech někdy značně nevyvážená. Problém přitom není ani tak v uvedených historických faktech, jako spíše v tom, že u jednotlivých údajů nebo názorů není uveden jejich zdroj. Ze souhrnně uvedené literatury pod jednotlivými hesly lze sice původ obecně dovodit, avšak není jasné, ze které z citovaných prací ten který údaj pochází. V úvodní historické kapitole je pak většina staveb citována zcela bez odkazu na navazující literaturu, což vede až k nepřesnostem typu „Vlašský špitál na Malé Straně byl založen na konci 16. či na počátku 17. století“, které bylo možno snadno napravit nahlédnutím do základní topografické literatury (v tomto případě Umělecké památky Prahy, svazek věnovaný Malé Straně, s. 435ad.). V textu uváděná plánová dokumentace je pak zcela bez odkazů na signaturu a místo archivního uložení. Pregnantní citace literatury a pramenů patří k základní výbavě každého uměleckého historika. Jedním z účelů bakalářské práce je pak právě prokázání schopnosti kritické práce s odbornou literaturou. Vzhledem k tomu, že v úvodních a závěrečných kapitolách autorka tuto dovednost přesvědčivě demonstrovala, je třeba problematiku zpracování hesel katalogu chápat jen jako nedůslednost, která nicméně značně určuje celkové vyznění práce. Přes tyto výhrady práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 28. 5. 2007

Mgr. Richard Biegel